

Грудницький В.М. Боротьба з фальшивомонетництвом в Україні/ А.В. Ковальова, В.Н. Грудницький// Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції «Науковий простір Європи» 07-15 квітня, Том. 10, Право, Перемишль, Польща. – 2010. С. 89-91.

Ковальова А. В., Грудницький В. М.

Донецький національний технічний університет

БОРОТЬБА З ФАЛЬШИВОМОНЕТНИЦТВОМ В УКРАЇНІ

Гроші завжди були об'єктом пильної уваги з боку злочинців, які вигадували різні способи їх отримання. Одним із поширених способів злочинного отримання грошей було і залишається фальшивомонетництво.

Проблема виявлення, розкриття та розслідування фальшивомонетництва є актуальною для України. Широке застосування новітніх наукових досягнень у виготовленні фальшивих грошей призвело до катастрофічного зростання їхньої кількості у світовому грошовому обігу. Таке збільшення грошової маси призводить до порушення вимог закону грошового обігу - інфляції, що є одним із негативних факторів впливу на економіку будь-якої держави і причиною багатьох соціально-політичних проблем.

Значний вклад у розробку питань боротьби з фальшивомонетництвом зробили такі вчені як Болотський Б.С., Волинський В.О., Головка С.М., Грабовський В.Д., Ейсман О.О., Козаков Є.І., Камінський М.К., Коваленко В.М., Ларічев В.Д., Лисиченко В.К., Матусовський Г.А., Мірський Д.Я., Мітричев Л.С., Ніколаєва А.С., Ніколаєва І.Л., Петряєв С.Ю., Прохорова Є.В., Пуляхін В.Л., Тулея В., Фрідман І.Я., Шаталов О.С., Щерба С.П. та інші.

Право емісії грошей належить тільки державі. Випуск в обіг грошових знаків здійснює Національний банк України (НБУ). Емісія проводиться у плановому порядку для поповнення грошової маси замість вибулих банкнот[1, С.7].

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підробленої національної валюти України або іноземної валюти, державних цінних паперів, білетів державної лотереї

мають високий ступінь суспільної небезпечності, оскільки вчинення таких діянь ускладнює регулювання готівкового грошового обігу, підбивають довіру громадян до грошових знаків, справжність яких має гарантувати держава, а також заважають розвитку фондового ринку й діяльності з проведення лотереї, зменшуючи таким чином надходження до державного бюджету.

Фальшивомонетництво, як правило, поєднується із вчиненням інших злочинів. У більшості випадків злочини, що пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також з незаконним поводженням із зброєю, втягненням неповнолітніх у злочинну діяльність, крадіжками, підробленням документів, їх збутом, супроводжуються викраденням і привласненням документів, хуліганством [2, с.167].

Виготовленням та збутом фальшивих грошей займаються, як правило, організовані злочинні групи, діяльність яких не обмежується територією однієї країни.

Фальшивомонетництво визнано небезпекою для будь-якої держави, заважає нормальним міжнародним відносинам, тому цей злочин держави віднесли до злочинів міжнародного характеру. Інколи фальшивомонетництво примикає до міжнародних злочинів, за скоєння яких відповідальності підлягають не лише фізичні особи, але й причетні держави.

Правоохоронні органи стурбовані надходженням в нашу країну підроблених грошей (у тому числі і гривень), ймовірно, з Польщі, країн СНД, Румунії, Туреччини.

Фальшивомонетництво порушує прерогативу держави на випуск грошових знаків і державних цінних паперів, дискредитує владні структури, знижує довіру до офіційних грошових знаків країни на внутрішньому й зовнішньому ринках [3, 25-26].

Працівники Державної служби боротьби з економічною злочинністю МВС України виявляють осіб, які займаються підробленням грошей, чекових книжок, акцій, векселів та інших цінних паперів.

Наразі факти збуту та виготовлення підроблених грошей зафіксовані у всіх регіонах України. Однак цього року кількість зареєстрованих злочинів, пов'язаних з виготовленням, ввезенням в Україну, зберіганням з метою збуту або збутом підроблених грошей, вдалося зменшити на 2,5% (1117 проти 1144 за аналогічний період минулого року). Встановлено 381 осіб, які причетні до вчинення злочинів, пов'язаних з фальшуванням грошей.

Задокументовано та ліквідовано 22 підпільні виробництва (майстерні) з виготовлення фальшивих грошей, що здійснювали діяльність на території Дніпропетровської, Харківської, Луганської (по 3), Одеської, Волинської, Кіровоградської (по 2) Київської, Херсонської, Сумської, Донецької, Полтавської, Запорізької областях та в АР Крим (по 1).

У 2009 році в провадженні слідчих ОВС перебувало 1240 кримінальних справ, розслідування майже половини з них (594) закінчено.

Аналіз свідчить про те, що найбільш розповсюдженими серед вилучених протягом року підроблених гривень є п'ятдесяти гривневі купюри (1426). Суттєво збільшилась у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість вилучених фальшивок номіналом 20 гривень (842 проти 142). Відмічається стійкий ріст вилучених з обігу підроблених доларів США (1260 проти 286 в аналогічному періоді м. р.) та євро (1215 проти 258) з одночасним зменшенням кількості вилучених російських рублів [4].

Для більш ефективної боротьби з фальшивомонетництвом, необхідно здійснити наступні заходи:

- внаслідок розвитку грошово-платіжних відносин і нових форм співробітництва в боротьбі зі злочинністю Міжнародна конвенція по боротьбі з підробкою грошових знаків потребує істотних змін і доповнень, що зумовлює необхідність прийняти Конвенцію по боротьбі з підробкою грошових знаків, цінних паперів і платіжних карток;

- для ефективного загальнопопереджувального значення, судові процеси над особами, які скоїли фальшивомонетництво особливо як злочин міжнародного характеру, і призначені їм покарання повинні стати надбанням гласності;

- одним із заходів протидії фальшивомонетництву, особливо як транснаціональному злочину, може стати створення об'єднаних банків інформації розвідувальних служб різних держав у сфері боротьби зі злочинністю на універсальному і регіональному рівнях (у рамках СНД, ЄС);

- для забезпечення підтримки з боку громадськості у справі протидії фальшивомонетництву рекомендується розробити інформаційно-просвітницькі програми та повідомляти населення про фальшиві гроші і фальшивомонетників;

- для посилення протидії підробці старовинних монет пропонується передбачити в національних кримінальних законодавствах суворіші покарання за скоєння даного злочину.

Отже, фальшивомонетництво становить серйозну загрозу економічній, зокрема фінансовій безпеці як складовій і визначальному чиннику національної безпеки країни. Ця загроза полягає у посиленні інфляційних процесів, у дестабілізації виробничих відносин у сфері господарської діяльності.

Література:

1. Марко С.І. Соціально-економічна і кримінально-правова характеристика фальшивомонетництва / С.І. Марко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2008. – Вип. 2. – С. 267–278.

2. Сингаївська І. Кримінологічні аспекти фальшивомонетництва в Україні/Підприємництво, господарство і право, 2007 - № 12, с. 166-169.

3. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. – К.: Юридична практика, 2003, с.518-539.

4. Фальшивомонетники віддають перевагу 50-гривневим купюрам:
mvs.gov.ua.